

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационния труд на

Йорданка Минчева Динева

на тема „Влиянието на личностните характеристики върху професионалния стрес при военнослужещите”

от доц. д-р Веселина Русинова

Темата на дисертационния труд е насочена към оптимизиране на психичното състояние на военнослужещи. Става въпрос за определени личностни характеристики и условия на труд, които имат отношение към преживяване на стрес при изпълнение на професионална дейност. Това е тема, която е директно свързана както с успешността на професионалния подбор на служителите, така и с възможностите за подобряване на условията за работа. Тя е актуална и социално много значима. Дисертацията отговаря по тема и структура на всички академични изисквания за научна емпирична разработка. Теоретично са представени основите, върху които е изградено собственото изследване. Литературата използвана за това е класическа и в голямата си част сравнително нова.

Трудът е разделен на две основни глави. Те не са равностойни по обем. Добро впечатление прави, че още в началото, макар кратко, е обърнато специално внимание върху анализа на професионалния стрес в България и конкретно върху професионалния стрес в Българската армия. Сравнително широко теоретично са обсъдени основните проблеми залегнали в експерименталната част на разработката. Това са – същността на психичния стрес и начините за справяне с него; стресорите и особеностите на професионалния стрес в армейската среда; модели, стратегии и управление на стреса в армията.

Втората глава е посветена на собственото изследване. Ясно са поставени целта, задачите и хипотезите. Методите са правилно избрани и прецизно обяснени. Използвани са надеждни методи за изследване на личностната и ситуативна тревожност; за устойчивостта към стрес; за социалната подкрепа; за различни стратегии за справяне със стреса, както и за оценка на източниците на професионален стрес в армейската среда. Правилно са приложени и редица статистически методи за обработка на получените данни, което дава възможност за постигане на реални резултати, анализи и

изводи. Положително оценявам направеното сравнение по изследваните параметри за десет годишен период (от 2006 – 2016 г.). Това дава възможност да се отчетат промените и причините довели до тях, в повечето случаи в положителна посока. Резултатите доказват връзките между анализирани личностни характеристики, като ги детайлизират и конкретизират, особено тези с видовете социална подкрепа и различните стратегии за справяне. Разкриват се конкретни източници на стрес в професионалната среда на гвардейците, както и разлики във въздействието им за десетгодишния период, чрез което може да се съди за организацията и управлението на стреса.

Направените изводи и обобщения са коректни и в тясна връзка с доказаните хипотези. В заключението са обособени препоръки, които могат да допринесат за оптимизиране на условията и подобряване на работата за преодоляване на професионалния стрес в армейската среда.

Приносите на дисертационния труд могат да бъдат отбелязани в два плана. В теоретико-експериментален аспект са поставени нови задачи и хипотези, нов модел на изследването, предложен е нов въпросник за изследване източниците на стрес в армейската среда. Получените резултати дават нова информация и в приложен план могат да бъдат успешно прилагани.

Разработката надхвърля по проблематика определената в заглавието тема, което е недостатъчно точно определено. Това не намалява научността и значимостта на труда.

Йорданка Динева от години успешно работи за оптимизиране на армейската среда от психологична гледна точка. Тя задълбочено е навлязла в научното експериментиране на психологичните процеси и състояния. Вследствие и от положителните оценки на приносите на представения дисертационен труд, предлагам да ѝ бъде присъдена научната и образователна степен „доктор”.

10.04.2017 г.

доц. д-р В. Русинова

член на журито